

PRZEDMOWA

Otwarcie Polski na świat oraz integracja z Unią Europejską spowodowały pilną konieczność zmian w polskim szkolnictwie wyższym. Zmiany te powinny unowocześnić polskie szkolnictwo wyższe i zlikwidować dziwactwa epoki PRL-u. Ponadto zmiany w szkołach wyższych powinny dostosować je do współpracy z krajami Unii Europejskiej. Potrzeby w tym zakresie dobrze definiuje Proces Boloński, który jest przedsięwzięciem ogólnoeuropejskim. Został on zapoczątkowany w 1999 roku podpisaniem Deklaracji Bolońskiej przez ministrów 29 krajów. Realizacja Procesu Bolońskiego ma doprowadzić do utworzenia do 2010 roku Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (*European Higher Education Area*).

Główne kierunki Procesu Bolońskiego są następujące:

- stworzenie warunków do mobilności studentów i pracowników,
- wprowadzenie punktowego systemu rozliczania osiągnięć studentów,
- wprowadzenie porównywalności stopni i dyplomów,
- wprowadzenie studiów trzystopniowych,
- współdziałanie w zapewnieniu jakości kształcenia,
- rozwój kształcenia interdyscyplinarnego,
- rozwój kształcenia ustawicznego.

Należy zwrócić uwagę, że rozwój idei i praktyki realizacji Procesu Bolońskiego zmieniał akcenty poszczególnych elementów składowych. Zmiana akcentów jest uwidoczniła w kolejnych wspólnych komunikatach Procesu (Praga – 2001, Berlin – 2003, Bergen – 2005), a jednocześnie lista jego sygnatariuszy wzrosła do liczby 45 państw. Warto podkreślić, że wypowiadając się na temat Procesu Bolońskiego i jego wdrażania w Polsce, należy uwzględniać wszystkie najważniejsze jego kierunki. Niestety, bardzo często jest tak, że w dyskusjach i w codziennej praktyce są wybierane do dyskusji lub realizacji tylko pewne wątki całego Procesu. Osobiście bardzo często spotykam się z utożsamianiem Procesu Bolońskiego z wprowadzaniem studiów dwustopniowych (studia licencjackie/inżynierskie i magisterskie), a autorzy takich poglądów zamierzają je wprowadzać za wszelką cenę. Jednocześnie wiele lat temu (1992–1995) uczestniczyłem w programach europejskich, których celem było propagowanie i wprowadzanie studiów trzystopniowych (studia licencjackie/inżynierskie i magisterskie/doktoranckie) oraz opracowywanie nowoczesnych metod i narzędzi dydaktycznych dla potrzeb szkół wyższych.

Z powyższych względów, wymieniając główne kierunki Procesu Bolońskiego, na pierwszym miejscu wymieniłem mobilność, która umożliwiałaby wyjazdy polskich studentów i pracowników do krajów Unii Europejskiej, ale także przyjazdy studentów i pracowników z innych krajów do Polski. Celowi łączenia studiowania w różnych ośrodkach akademickich

Europy służy między innymi opracowanie i wdrożenie systemu punktów kredytowych, jakie zbiera student w trakcie studiów. Spójność tego systemu pozwoli na przemieszczanie się osób studiujących i kompletowanie odpowiedniego zbioru zaliczeń nie tylko w różnych uczelniach w Polsce, ale w całej Europie. System taki pozwoli także na porównywalność uzyskiwanych stopni i dyplomów.

W niniejszym opracowaniu zebrano materiały z konferencji zorganizowanej w Senacie RP pod patronatem senackiej Komisji Nauki, Edukacji i Sportu. W ramach konferencji przedstawiano i dyskutowano podstawowe idee i zadania związane z Procesem Bolońskim, a także zamierzenia i zadania Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz polskich uczelni, związane z wdrażaniem tego Procesu. Mam nadzieję, że to spotkanie przyczyniło się do poszerzenia dyskusji i świadomości na temat Procesu oraz szerszego spojrzenia na jego wdrażanie. Spotkania takie powinny być kontynuowane w celu przedstawiania i dyskutowania zarówno osiągnięć, jak również pojawiających się problemów.

Przekazując niniejszy zeszyt, w Dniu Nauczyciela życzę wszystkim nauczycielom akademickim wielu sukcesów w pracy dydaktycznej oraz satysfakcji z pełnienia tej niezwykle ważnej służby. Pamiętajmy także, że kształcąc w szkole wyższej także wychowujemy – najbardziej poprzez osobisty przykład.

*Przewodniczący
Komisji Nauki i Edukacji
Kazimierz Wiatr*

Warszawa, 14 października 2007 r.